

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS
EXTERIEURES

van

du

WOENSDAG 05 JULI 2017

MERCREDI 05 JUILLET 2017

Voormiddag

Matin

Le développement des questions et interpellations commence à 11.30 heures. La réunion est présidée par Mme Kattrin Jadin.

De behandeling van de vragen en interpellaties vangt aan om 11.30 uur. De vergadering wordt voorgezeten door mevrouw Kattrin Jadin.

La **présidente**: La question n° 15525 de Mme Fonck est transformée en question écrite.

01 **Vraag van de heer Tim Vandenput aan de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister belast met Buitenlandse Handel, over "de versterking van de EU-handelsrelaties met Mexico" (nr. 16342)**

01 **Question de M. Tim Vandenput au secrétaire d'État au Commerce extérieur, adjoint au ministre chargé du Commerce extérieur, sur "le renforcement des relations commerciales de l'UE avec le Mexique" (n° 16342)**

01.01 **Tim Vandenput** (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, sinds de verkiezing en de inauguratie van president Trump zien wij dat de relaties tussen de Verenigde Staten en Mexico sterk onder druk staan. De eis van Trump dat Mexico moet betalen voor het bouwen van de fameuze muur op de Amerikaans-Mexicaanse grens zorgt voor hoogoplopende spanning tussen beide landen. Deze spanningen lijken zich ook te zullen manifesteren in de handelsrelaties. Zo heeft de nieuwe Amerikaanse administratie aangekondigd dat het NAFTA heronderhandeld moet worden. Wij weten natuurlijk niet welk resultaat dit zal geven in de toekomst.

Vanuit Europa moeten wij tonen dat wij solidair zijn met de Mexicanen en dat wij wel opkomen voor vrijhandel in de wereld. Een nieuw Europees handelsakkoord met Mexico, met daarin sterk verlaagde tarieven en ambitieuze doelstellingen inzake arbeids-, milieu-, en mensenrechten, kan hiervoor zorgen. Daarnaast zou een economische handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en Mexico de EU ook opportuniteiten bieden om haar exportmarkt te vergroten en hier voor economische groei te zorgen.

Op dit moment is Mexico reeds een belangrijke handelspartner van de EU en van België. Ons land voerde in 2015 nog voor 1,11 miljard euro uit naar Mexico, en importeerde voor zo'n 2,96 miljard euro. Op het niveau van de EU bedroeg de export 33,6 miljard euro en de import 19,68 miljard euro. Binnen de EU is België de achtste belangrijkste exporteur en de derde belangrijkste importeur van goederen en diensten van en naar Mexico. De EU is bovendien de derde belangrijkste handelspartner van Mexico, na de Verenigde Staten en China.

In mei vorig jaar zijn er reeds onderhandelingen gestart om het huidige Global Agreement tussen de EU en Mexico te vernieuwen.

Hierover heb ik voor u de volgende vragen, mijnheer de staatssecretaris.

Welke positie neemt België in bij de Europese discussies over de vernieuwing van het Global Agreement met Mexico? Waar ijvert ons land specifiek voor?

Meent u dat het wederzijds verhogen van de invoertarieven tussen de Verenigde Staten en Mexico mogelijk een economische opportuniteit betekent voor de EU en voor België? Zo ja, hoe kunnen wij deze opportuniteit het beste benutten en concretiseren?

Zal de Belgische regering in het licht van de huidige spanningen tussen Mexico en de Verenigde Staten pleiten voor een versnelling van de onderhandelingen voor een nieuw Europees handelsakkoord met Mexico, met daarin een verregaande verlaging van de invoertarieven en afschaffing van de niet-tarifaire barrières?

Ten slotte, denkt u dat een nieuw handelsakkoord met ambitieuze doelstellingen inzake arbeid, milieu en mensenrechten mogelijk is met Mexico? Zal dat ook een positieve impact hebben in de praktijk?

01.02 Staatssecretaris **Pieter De Crem**: Mijnheer Vandenput, de onderhandelingen met betrekking tot de vernieuwing van het Global Agreement van 1997 dat werd gesloten met Mexico zijn in juni 2016 opgestart en worden volledig door België ondersteund. Dat hebben wij in het internationale politieke verkeer ook laten weten en daar spannen wij ons voor in. Wij onderschrijven dus het belang van de actualisering van de drie pijlers van deze overeenkomst, met name de politieke, de samenwerkings- en de handelspijler.

Wat de politieke pijler betreft, is het voor België van belang dat de gebruikelijke essentiële clausules in de overeenkomst worden opgenomen, met name inzake mensenrechten en de strijd tegen massavernietigingswapens.

Binnen de handelspijler, waar reeds vier onderhandelingsrondes plaatsgrepen, wordt aan Belgische zijde vooral gekeken naar het vergroten van de Mexicaanse markttoegang voor goederen en diensten met duidelijkere oorsprongregels, naar het opentrekken van de Mexicaanse markten voor openbare aanbestedingen, ook op het subfederale niveau, en investeringen, en het bedingen van een gunstigere marktpositie ten voordele van de Belgische kmo's. Daarnaast pleiten wij in het kader van de onderhandelingen ook voor het inbouwen van een substantieel hoofdstuk op het vlak van duurzame ontwikkeling.

President Trump gaf tijdens zijn kiescampagne herhaaldelijk aan het NAFTA te zullen heronderhandelen en de Amerikaanse invoertarieven op Mexicaanse producten te zullen verhogen. De mogelijke heronderhandeling van het NAFTA en de eventuele instelling van nieuwe invoertarieven door de Verenigde Staten op Mexicaanse producten zijn hypothesen, maar zij zijn pas na de start van de handelsonderhandelingen gerezen en zij staan dus eigenlijk los van de strategische keuzes van Mexico en de Europese Unie om aan een versterking van hun bilaterale relatie te werken, wat natuurlijk aangewezen en wenselijk is. Zo gaf de Mexicaanse president Peña Nieto zelf aan dat de intensivering van de Mexicaanse handelsrelaties met de Europese Unie tot zijn prioriteiten behoort. Het betreft niet alleen de handelsrelaties, maar ook de relaties op andere vlakken.

Ten tweede, gezien de huidige internationale context vindt België zich terug in de reeds gemaakte afspraak met de Mexicaanse regering en de Europese Commissie om het onderhandelingsritme te versnellen, met als doelstelling de onderhandelingen nog vóór het einde van het jaar te beëindigen. Dit belet niet dat kwaliteit boven snelheid staat als de onderhandelingen vervolgens worden geëvalueerd. We dringen er dus op aan, in het kader van de Europese vrijhandelsonderhandelingen, dat deze systematisch worden gecatalogiseerd en geïnspireerd door het inbouwen van een substantieel hoofdstuk aangaande duurzame ontwikkeling, waarbij de nodige bepalingen worden ontwikkeld inzake arbeids-, milieu- en mensenrechten.

In dat kader heeft mijn collega, minister Reynders, in samenspraak met de collega's van Finland, Luxemburg, Nederland en Zweden, onlangs bovendien een initiatief genomen om naar een betere implementatie van deze bepalingen te streven. Tijdens de laatste onderhandelingsronde bleek opnieuw dat er ook langs Mexicaanse zijde voldoende interesse blijft bestaan om deze ontwerpbeperkingen alvast op het niveau van hun uitwerking verder te consolideren. Bovendien lijkt Mexico nu ook open te staan voor het invoegen van bijkomende provisies teneinde corruptie tegen te gaan.

Ik denk natuurlijk dat deze problematiek in de eerste plaats nog altijd bekeken moet worden vanuit het specifieke kader van het NAFTA, het North American Free Trade Agreement tussen de Verenigde Staten, Canada en Mexico. Zoals dat ook bij ons het geval is, zijn de buurlanden altijd de eerste handelspartners.

Ik heb ook gezien dat er een groot verschil is tussen een verkiezingscampagne en het ten uitvoer brengen van een handelsbeleid. Dan moet nagegaan worden waar het meest geproduceerd wordt in die drie respectieve landen. Dat gold in elk geval voor Canada. Dat zal nu ook gelden voor Mexico. Mexico is een belangrijke partner voor onze handelsbetrekkingen, zowel voor de Europese Unie als voor België individueel. Er is natuurlijk niet alleen de uitvoer. We moeten ook een faire toegang hebben tot de

Mexicaanse markt, die op sommige vlakken nog heel protectionistisch is.

01.03 Tim Vandenput (Open Vld): Bedankt voor uw uitgebreid en duidelijk antwoord, mijnheer de staatssecretaris.

U hebt een paar belangrijke zaken gezegd. U zegt dat de beslissing van Trump in verband met het NAFTA onafhankelijk is van onze betrekkingen met Mexico. Dat is een heel goede zaak. Het is de prioriteit van Mexico om dit af te sluiten tegen het einde van het jaar. Dat is een tijdschema dat nagestreefd moet worden. Het moet niet langer duren. Ik apprecieer uw tijd en uw wil om dit op te volgen. Tegen het einde van het jaar moet dit afgerond zijn, zodat we tot een formalisatie kunnen komen. Zoals u zegt, is Mexico een belangrijke handelspartner, die alleen nog maar belangrijker kan worden voor onze bedrijven.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

La **présidente**: Les questions n°s 16343 et 16772 de M. Crusnière sont transformées en questions écrites.

02 Questions jointes de

- **M. Wouter De Vriendt au secrétaire d'État au Commerce extérieur, adjoint au ministre chargé du Commerce extérieur, sur "une éventuelle taxe CO₂ sur les produits américains" (n° 19205)**
- **M. Werner Janssen au secrétaire d'État au Commerce extérieur, adjoint au ministre chargé du Commerce extérieur, sur "une taxe CO₂ sur les produits américains" (n° 19276)**

02 Samengevoegde vragen van

- **de heer Wouter De Vriendt aan de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister belast met Buitenlandse Handel, over "een mogelijke CO₂-taks op Amerikaanse producten" (nr. 19205)**
- **de heer Werner Janssen aan de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister belast met Buitenlandse Handel, over "een CO₂-taks op Amerikaanse producten" (nr. 19276)**

02.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, in een opiniestuk in *De Tijd* van 7 juni 2017 zegt u dat u een eventuele CO₂-taks op vervuilende Amerikaanse producten een slecht idee vindt.

De argumenten die u aanhaalt, zijn veeleer van praktische dan van principiële aard. U zegt dat het moeilijk is om te bepalen wat een vervuilend product is, dat de maatregel kan leiden tot meer bureaucratie en dat er geen Europese consensus over bestaat. Daarnaast haalt u aan dat België misschien in zijn eigen vlees snijdt met zo'n taks, omdat de Verenigde Staten hier 130 000 jobs creëren en België 160 000 jobs in de VS. U vreest dat zo'n taks een negatieve spiraal van vergeldingsmaatregelen kan teweeg brengen.

Mijnheer de staatssecretaris, ik heb drie vragen.

Ten eerste, hoeveel van de 130 000 en 160 000 jobs die u aanhaalt, bevinden zich in de sectoren die door een eventuele CO₂-taks zouden worden getroffen?

Ten tweede, u haalt zelf terecht aan dat de VS een grote inspanning zal blijven doen op het vlak van de klimaatverandering. Steden en staten blijven immers resoluut kiezen voor een energietransitie. Meent u niet dat deze lagere Amerikaanse bestuursniveaus een sterk signaal van landen als België en van de Europese Unie naar de federale overheid zouden verwelkomen?

Ten derde, uw partijgenoot Vincent Van Peteghem kondigde aan dat hij een resolutie zal indienen in de Kamer, waarin wordt gepleit voor een dergelijke CO₂-taks. Wat is uw houding ten opzichte van dergelijk initiatief?

02.02 Werner Janssen (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, naar aanleiding van de aankondiging van president Donald Trump dat de Verenigde Staten uit het klimaatakkoord van Parijs zouden stappen, werd het idee voor een taks op vervuilende Amerikaanse producten naar voren geschoven in de media.

In het verleden werden soortgelijke voorstellen gedaan met betrekking tot de invoer vanuit China. Uit studies blijkt echter de beperkte invloed van soortgelijke maatregelen op de wereldwijde uitstoot van CO₂.

Uit een opiniestuk in *De Tijd* blijkt dat u geen voorstander bent van een importheffing op vervuilende producten, stellende dat wij in een negatieve spiraal van heffingen kunnen terechtkomen.

Ik heb de volgende vragen.

Hebt u kennis van andere Europese landen die een invoerheffing op vervuilende producten hebben ingevoerd of wensen in te voeren?

Werd over dit voorstel gesproken met uw Europese collega's bevoegd voor internationale handel?

Werd een mogelijke maatregel besproken met uw Amerikaanse ambtgenoot? Wat is hun standpunt omtrent deze problematiek en de mogelijke negatieve maatregelen tegen door Amerikaanse bedrijven geproduceerde goederen?

02.03 **Pieter De Crem**, secrétaire d'État: Madame la présidente, j'avais préparé une réponse bilingue car l'un de nos collègues avait déposé une question en français.

Beste collega's De Vriendt en Janssen, de Verenigde Staten zijn, zoals reeds gezegd, een cruciale partner voor België, zeker op het economische en commerciële vlak. Ze zijn vooral onze eerste markt, buiten de Europese Unie en onze buurlanden. Amerikaanse bedrijven creëren ongeveer 130 000 jobs in België. Belgische ondernemingen creëren in het teruggaande verkeer ongeveer 160 000 jobs, op dagelijks basis, in de Verenigde Staten. Het is dus evident dat wij grote aandacht moeten besteden aan dat deel van onze trans-Atlantische relatie.

Ik was recentelijk in Washington, waar ik mijn collega-staatssecretaris voor Handel, Wilbur Ross, heb ontmoet. Wij hebben een heel constructief onderhoud gehad. Ik heb niet alleen onze bilaterale handelsrelaties verdedigd, vanuit een algemeen standpunt, maar ook een aantal heel concrete dossiers, zoals die betreffende staal en *dredging*. Wij zijn overeengekomen dat gesprekken over die specifieke dossiers zullen plaatshebben — er hebben trouwens al gesprekken plaatsgevonden — om tot een wederzijdse, gunstige overeenstemming te kunnen komen. Ik ben ervan overtuigd dat het cruciaal blijft voor ons land om ook op het vlak van de politiek bijzonder nauwe relaties met Washington te blijven onderhouden. Dat zal ook onze handelsrelatie ten goede komen.

J'ai déjà dit publiquement que je déplorais la décision du président Trump de se retirer de l'accord de Paris. Avec l'Union européenne, nous avons besoin du *leadership* américain dans la lutte contre les changements climatiques. Et cette décision américaine constitue donc une mauvaise nouvelle.

Voorzitter, collega's, zoals ik publiekelijk al meermaals heb gezegd, ben ik er evenzeer van overtuigd dat het geen oplossing is om dan maar retorsiemaatregelen in te stellen. Wij moeten heel voorzichtig zijn met het instellen van taksen, precies omdat dit de niet het minst voor ons land zo belangrijke trans-Atlantische handelsrelatie onder zware druk zou kunnen zetten. Ondanks alle retoriek van de voorbije maanden hebben wij trouwens in die voorbije maanden van Amerikaanse kant nog niet te veel maatregelen gezien die wijzen op protectionisme ten aanzien van Europa of van specifieke lidstaten. Dat is ook niet de boodschap die ik kreeg van mijn goede collega Wilbur Ross. Ik meen dus dat we zelf best geen stappen zetten die zouden kunnen leiden tot een trans-Atlantische handelsoorlog. Een open economie als de Belgische kan daar alleen maar onder lijden.

Het is trouwens zo dat wij de impact van de aankondiging, of van de beslissing, van president Trump in het juiste perspectief moeten plaatsen. Het is een slechte zaak voor de vooruitgang maar op het terrein in de privésector in de Verenigde Staten — ook op het niveau van een echte federale staat die de Verenigde Staten vormen, dus op het niveau van de individuele staten — worden nog altijd heel wat initiatieven ontplooid in de logica van de energietransitie. Nu al worden in de VS in de sector van de hernieuwbare energie, ook gelinkt aan de traditionele energiesectoren, meer mensen te werk gesteld dan in de steenkoolsector. Dat zal ook niet veranderen. Het is trouwens zo dat heel veel van die individuele staten veel verder staan dan sommige EU-lidstaten wanneer het erop aankomt de door henzelf gestelde doelstellingen te halen.

Ik begrijp de bezorgdheid van verschillende parlementsleden maar ik meen dat wij de positieve krachten in de VS moeten steunen. Ik ben er niet van overtuigd dat een CO₂-taks zal helpen in die zin. Ik meen dat die

taks ook buitengewoon moeilijk te realiseren is in de praktijk. Ik weet bijvoorbeeld niet hoe men deze op Google, Apple of Microsoft zou kunnen toepassen. Dit is moeilijk te realiseren, rekening houdend met de *global supply chain* die maakt dat onze economieën zeer interdependent geworden zijn. Ik weet ook niet of andere Europese landen die zo'n taks al hebben ingevoerd, dat ook gaan doen. Ik meen dat het antwoord op die vraag negatief is.

Dat neemt niet weg dat wij op Europees niveau verder kunnen bekijken hoe wij een optimaal ETS-stelsel of Emission Trading Scheme kunnen bewerkstelligen. Dit zal de strijd tegen de klimaatverandering bevorderen zonder dat onze bedrijven een concurrentienadeel krijgen. Dat is voor mij een *conditio sine qua non*.

Ik sluit af.

De strijd tegen de klimaatverandering is bijzonder belangrijk en het akkoord van Parijs is daar een cruciale schakel in. De beslissing van president Trump is betreurenswaardig, maar ik pleit voor een constructief engagement tegenover de VS en niet voor een bestraffende houding.

02.04 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Bedankt voor uw antwoord, mijnheer de staatssecretaris.

Ik stel toch vast dat er in uw partij ook andere meningen leven. Er zal een parlementair debat geïnitieerd worden op initiatief van een CD&V-lid. Ik wil u vragen om, bijvoorbeeld op Europees niveau, eens na te denken over de vrije markt en over een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende vrije markt, wat volgens mij een *level playing field* is.

Dat speelt ook ten opzichte van China. Er zijn handelsblokken die veel goedkoper kunnen produceren en die dus een voordeel hebben ten opzichte van de sterke Europese Unie, met ons sociaal systeem, milieunormen en dergelijke. Meer en meer rijst de vraag of we moeten toelaten dat we onze grenzen zomaar blijven openzetten aan een nultarief en onze markten laten overspoelen. Dat gaat ook ten koste van onze eigen maakindustrie.

Ik denk trouwens dat er wereldwijd meer stemmen opgaan om dat soort globalisering te corrigeren en om werkelijk te komen tot een *level playing field*, en om, als dat er niet is, te komen tot een correctie met een puntensysteem, een zekere tarifiering. Het finale doel kan uiteraard vrijhandel zijn, maar dan moet het wel gaan om een faire vrijhandel, op gelijke basis.

Dat speelt zeker ook ten aanzien van milieuvervuilende producten. Ik denk dat de milieukost van de productie geïncorporeerd moet worden in de kostprijs van een product. Zolang bepaalde landen zich daaraan onttrekken, zoals nu jammer genoeg ook de Verenigde Staten, moeten wij daar een antwoord op bieden en niet gewoon vasthouden aan het gekende beeld dat wij hebben van vrijhandel en in feite niet reageren op dat soort beleidsinitiatieven.

Ik wil u dus aanmoedigen om daar toch nog eens over na te denken en hierover op Europees niveau verder van gedachten te wisselen met uw collega's.

02.05 Staatssecretaris **Pieter De Crem**: Mevrouw de voorzitter, ik wil hier nog even op reageren.

Een steeds groeiend aandeel, bijna 85 % van ons bruto binnenlands product, komt tot stand dankzij export. Geen export, en ook geen export naar de Verenigde Staten, betekent eigenlijk quasi geen bruto binnenlands product meer, voor een land als België, dat de meest open economie ter wereld heeft.

Ik ben antiprotectionistisch. Men kan niet een beetje protectionistisch zijn voor de ene en niet voor de andere. Ik denk dat goede en faire handelsrelaties met de Verenigde Staten, eigenlijk met de NAFTA-landen, voor ons van bijzonder groot belang zijn.

Ik pleit ook voor een economische NAVO. Dat betekent dat we de grootste consumptiemarkt ter wereld, namelijk de Europese Unie, kunnen koppelen aan de sterkste economie ter wereld, namelijk die van de Verenigde Staten, uitgebreid met de twee NAFTA-landen Mexico en Canada. Dan hebben wij eigenlijk een markt die bijna 1,1 miljard consumenten en producenten bevat. Daarmee kunnen wij zelf regels uitzetten die onze economie en onze gebruikers ten goede zullen komen.

02.06 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, wat met onze eigen industrie? Wat

met onze eigen export?

Wij kunnen onmogelijk opboksen tegen handelsblokken die goedkoper willen produceren omdat zij geen respect meer willen hebben voor een aantal milieunormen en sociale normen waarvoor men binnen de Europese Unie wel respect heeft. Een dergelijke grote markt is een grote consumentenmarkt, maar de belangen van onze eigen industrie en onze eigen export zouden toch ook moeten voorop staan.

Ik ben het absoluut met u eens dat wij geen maatregelen moeten nemen louter en alleen gericht tegen de Verenigde Staten. Ik pleit voor een globale oefening, vrije markt, *level playing field*, ook ten opzichte van China bijvoorbeeld. De Chinezen overspoelen onze markt, maar onze bedrijven hebben het uiteraard veel moeilijker om die Chinese markt binnen te dringen. Dat is toch een situatie waarover wij fundamenteel moeten nadenken.

02.07 Staatssecretaris **Pieter De Crem**: Absoluut, en met hoe meer mensen wij dat in de toekomst kunnen doen, hoe sterker wij zullen zijn.

02.08 **Werner Janssen** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, het ging hier over de Verenigde Staten en ik zal mij niet uitspreken over de andere landen.

Het antwoord dat u gaf op de vraag met betrekking tot de Verenigde Staten en de CO₂ en de taks die wij eventueel zouden heffen, is mijn persoonlijk standpunt alsook het standpunt van mijn partij.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.53 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11.53 heures.*